

V. SZALAY SÁNDOR EMLÉKKONFERENCIA NYÍREGYHÁZÁN

Leitner Lászlóné

Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium

2013. október 11-én, *Szalay Sándorra* emlékezve a Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnáziumban ötödik alkalommal került megrendezésre az a konferencia, amelyre meghívást kaptak a megye közoktatási intézményei, de képviseltették magukat az ország evangélikus oktatási intézményei is. Szalay Sándor iskolánk falai között édesapja segítségével élte át a kamaszkori természetkutatás izgalmait. Az itt tanuló diákoknak éppen ebben rejlik az emléknapi üzenete: a nyírség homokjára is lehet szilárd tudást építeni.

A nap eseményei a diákok, a meghívott vendégek és az előadók szempontjait szem előtt tartva tükrözték Szalay Sándor tudományokkal kapcsolatban vallott nézeteit:

„Meggyőződésem, hogy a tudomány szakmákra, szakterületekre való felosztása az osztályozó emberi elme ugyan szükségszerű, de mesterséges terméke. A természet nem ismeri az ilyen szakosítást.”

Ő is azok közé a fizikusok közé tartozott, akik az egyes tudományágak közötti határokat nem tekintették áthághatatlanoknak. Inkább kihívásnak érezte a természet megismerésének minél szélesebb, ugyanakkor részletekbe menő lehetőségét. Emlékére évente több irányban igyekszünk szélesíteni a hallgatóság ismereteit. Ebben az évben is ennek szellemében került sor *Kovách Ádám*, *Zombori Ottó* és *Szabó György* előadására.

Kovách Ádám kutatói útjáról, az abba beékelődött, ám mindenképpen előre mutató hajtűkanyarokról beszélt. Mesélt vegyészeti terveiről, geológiai kutatásairól és Szalay-tanítvány mivoltáról. Zombori Ottó a csillagok megfigyelésének a lehetőségeire, a Naprendszer bolygóinak megismerhetőségére, valamint az embernek a csillagokról, bolygókról, holdakról való elképzeléséről elmélkedett. A tudomány sokszínűségét igazolandó került sor Szabó György előadására. Segítségével a hallgatóság játékelméleti alapokat ismerhetett meg, valamint a játékelméletnek a tudományban és a társadalomban betöltött szerepére vonatkozó információkhoz jutott.

1. ábra. Hozott anyagból dolgozunk.

Az emlékezés során Szalay Sándor sokoldalúságára, eredményes kísérleteinek sokaságára tekintettel a kísérleteknek szenteltük a legtöbb időt:

„A fizikus legfőbb ismérve a kísérletezés öröme és a kísérleti eszközök. Felfogása szerint a természet megismerésében megoldásra váró problémák nem papíron, hanem a természet összetett valóságában vetődnek fel, ezért megoldásukat is a megfogható valóságban kell – a tapasztalat és kísérlet útján – keresni és megtalálni.” [1]

A kísérletek három részből álltak: a gyakorlati munka első órájában az érettségi előtt álló diákok mutattak be néhányat azon mérések, kísérletek közül, amelyek az előző évek érettségi feladatai között szerepeltek (1. ábra).

A következő részben az iskola 7–10. évfolyamainak tanulói akár otthon is elkészíthető kísérleteket, maketteket, modelleket mutattak be. Elleshették az érdeklődők többek között a borautomata titkát, a lávalámpa készítésének technikáját, tanúi lehettek az ezüsttisztítás folyamatának, a biciklizés rejtjelmeinek.

Az ifjú kísérletezőknek példát is adva segített a napot mozgalmassá és eseménydússá tenni *Stonawski Tamás*, aki az otthoni kísérletezésre buzdítva, annak örömeire, sikereire, és buktatóira hívta fel a figyelmet.

Mivel Szalay Sándor a kutatás, oktatás és kísérletezés mellett időt és energiát fordított a tehetség felismerésére, annak ápolására, elengedhetetlenül fontosnak tartottuk, hogy az iskola tanulói háziverseny keretében összemérhessék tudásukat. Bízunk benne, hogy ezzel a megmértetéssel új, esetleg eddig még szunnyadó kincsre lelünk. A verseny 43 kérdésből állt, amelynek megoldásához szükség volt természet-tudományos ismeretekre, de nem igényelt nagy tárgyi tudást. A tanulók tanulópárban dolgozhattak a kérdéssorral, egymással egyeztetve, néha ütköztetve véleményüket, tapasztalatukat. A munkát a rendelkezésre álló teljes időtartam alatt lelkesedés jellemezte, nagy örömeinkre a diákok probléma iránti érzékenysége nem hagyott kívánni valót maga után.

Természetesen nem maradt el Szalay Sándor, a tudós, fizikus és ember életének, munkásságának, szellemi és erkölcsi hagyatékának ismertetése, átgondolása: az iskola végzős tanulói, Kovách Ádám, és az intézmény vezetője, *Tar Jánosné* is megemlékeztek arról a fizikusról, akire az intézmény minden tanulója és az itt dolgozók méltán büszkék lehetnek. Az emlékezés koszorúinak elhelyezése a jelenlévők részéről nem pusztán gesztus, kötelesség, hanem az őszinte hála és tisztelet kifejezésének az eszköze.

Források

1. http://www.atomki.hu/100_Szalay/SzS_Debrfiz.
képek: <http://www.eklg.hu>